

Pismo
ukazuje się
we wtorki
i piątki

Głos *weekend*

Piątek
31 stycznia 2025
nr 9 (LXXX)
cena: 22 Kč



SPECJALNY DODATEK Z OKAZJI 30-LECIA
CENTRUM PEDAGOGICZNEGO
DLA POLSKIEGO SZKOLNICTWA NARODOWOŚCIOWEGO
W CZESKIM CIESZYNIE s. I-IV



W szkole jest ciasno, pomoże nowe przedszkole

PROBLEM: Coraz więcej dzieci, a przestrzeń taka sama. Kierownicy polskich szkół i przedszkoli na Zaolziu czasami żartują, że marzą im się tego rodzaju troski. Jolanta Kożusznik, dyrektorka Szkoły Podstawowej i Przedszkola z Polskim Językiem Nauczania w Olbrachcicach, na problem pękającego w szwach budynku szkolnego zwraca uwagę od kilku lat. Wygląda na to, że wreszcie uda się go rozwiązać.



...
**Będzie to prawdziwy wyścig z czasem
i nie sędzę, że uda nam się go wygrać ze
względem na różne urzędowe procedury.
Działamy jednak, żeby jak najszybciej
przeprowadzić ten remont**

Beata Schönwald

Olbrachcicka szkoła i przedszkole mieszczą się w budynku stojącym w centrum wioski od prawie 200 lat. – W szkole uczy się 34 dzieci, w przedszkolu jest ich 20. To maksimum, które możemy przyjąć. Zainteresowanie rodziców naszym przedszkolem jest znacznie większe, w efekcie czego od czterech, pięciu lat musimy odmawiać przyjęcia sporej liczby dzieci. Najpierw chodziło o 5-7 maluchów. Ostatnio, kiedy rozniosło się po okolicy, że nie mamy wolnych miejsc, decyzje odmowne dotyczą już mniejszej liczby – tłumaczy Jolanta Kożusznik.

Rodzicom chętnym do kształcenia swoich pociech w języku polskim żal odmawiać. Zwłaszcza kiedy na szkołę pełną uczniów pracowało się latami. Olbrachcicka placówka pamięta bowiem również czasy, kiedy walczyła o każde dziecko i z trwogą spoglądała w przyszłość.

– Pamiętam sytuację, kiedy szkoła była na granicy przetrwania. Wtedy zapadła decyzja, że przedszkole zostanie przeniesione do budynku szkolnego. Teraz jest na odwrót – mówi wójt Olbrachcic Henryk Feber.

● Henryk Feber pokazuje, gdzie powstanie nowe polskie przedszkole. Fot. BEATA SCHÖNWALD

Dlatego po latach nalegań ze strony dyrektorki, by pomóc polskiej szkole, gmina zdecydowała się na odwrotny ruch. Do dawnego budynku polskiego przedszkola powrócą dzieci. Stoi on niedaleko i jego lewa część nie jest wykorzystana. W prawej znajduje się biblioteka.

– Obiekt jest docieplony, ma nowe okna i jest niewykorzystany. Dawniej było w nim przedszkole i dzięki temu na przedszkole nadaje się idealnie. Na chwilę obecną powstaje więc projekt zagospodarowania wnętrza, kompletujemy wszystkie potrzebne dokumenty i zezwolenia, żeby móc ogłosić przetarg na wykonawcę i ewentualnie złożyć również wniosek o dotację. Bardzo istotna będzie w tym wszystkim opinia sanepidu i strażaków. Bez ich przychylnych decyzji nie ruszymy z miejsca – zauważa Feber.

Koszt przebudowy ma sięgnąć 5-6 mln koron. To znacznie mniej niż

gmina musiałaby wydać na budowę nowego obiektu. Ta opcja też była wcześniej rozważana i zakładała, że nowy budynek stanie w ogrodzie na tyłach przedszkola czeskiego. Cena 15 mln koron była jednak dla gminy zbyt wysoka. – Dla nas nawet 5 mln koron to poważna suma. Spłacamy pożyczkę, którą zaciągnęliśmy na remont Domu Robotniczego, w tym roku kończymy budowę domu wspólnotowego, co też jest poważną inwestycją – wyjaśnia wójt.

Zdaniem obu moich rozmówców, polskie przedszkole w nowych pomieszczeniach będzie dobrym rozwiązaniem. – Dla nas idealnie byłoby, gdybyśmy mogli zostać wszyscy pod jednym dachem. Dlatego w minionych latach próbowałam przeformułować pomysł nadbudówki lub przybudówki do budynku szkolnego z wykorzystaniem środków unijnych. Odradzano mi to jednak z każdej strony, argumentując, że obiekt

jest wiekowy i jego fundamenty mogą nie wytrzymać takiej ingerencji. Rozumiem te obawy i cieszę się, że znalazło się rozwiązanie. W szkole naprawdę mamy ciasno, a sytuacja robi się coraz bardziej dramatyczna. Nauczycielki zmieniają się przy biurku, a część dzieci korzysta z szatni na korytarzu. Kiedy zwolnią się pomieszczenia po przedszkolu, od razu znajdą nowe wykorzystanie – przekonuje dyrektorka.

Każdy kolejny rok szkolny w takich warunkach to kłopot, choć wszyscy pracownicy szkoły i przedszkola robią, co tylko mogą, żeby dzieci tego nie odczuły. Otwarcie nowego przedszkola marzy im się więc już 1 września br. – Będzie to prawdziwy wyścig z czasem i nie sędzę, że uda nam się go wygrać ze względu na różne urzędowe procedury. Działamy jednak, żeby jak najszybciej przeprowadzić ten remont – dodaje Henryk Feber.

REKLAMA

80 Głos LAT!

Życie zaczyna się po 80-ce! ;)

Kolejnych 80 bez najmniejszej chrypki, życzy

OLZA logistic

GL-049

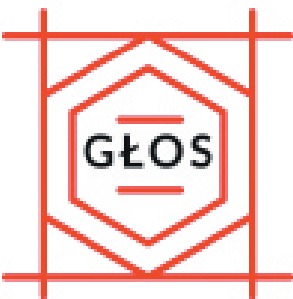
Wykorzystaj swój Beene-Hill

Specjalne pakiety pobytowe!

Pensjonat Owieczka w Nydku
+420 734 753 840
www.penzionovecka.cz

GL-609

Znajdź nas na **YouTube**

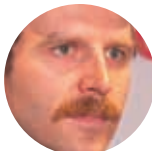


ZAPROJEKTUJ LOGO NA NASZE 80-LECIE!

Więcej szczegółów na:



CYTAT NA DZIŚ



Julian Świeżewski
polski aktor,
tegoroczny laureat Nagrody im. Zbyszka Cybulskiego za rolę
Maćka w filmie „Biała odwaga” w reżyserii Marcina Koszałki

...
*To nagroda dla całego zespołu,
więc dziękuję bardzo, że została
dostrzeżona ta chemia. Dla mnie to,
co się wydarza na ekranie, to jest
jakaś chemia zdarzeń i kontaktu.
Życzę sobie, żeby było więcej
reżyserów, którzy tak potrafią zaufać
aktorom*

W OBIEKTYWIE »GŁOSU«



• Okres zimowej pogody się na razie skończył. Śniegu już niemal nigdzie nie widać. Ale uczniowie bystrzyckiej polskiej podstawówki korzystają z tego, że tam i ówdzie topniejące zaspasy dają okazję do zabawy.

FOT. NORBERT DĄBKOWSKI

DZIŚ...

31

stycznia 2025

Imieniny obchodzą:
Jan, Ludwika, Marcela
Wschód słońca: 7.15
Zachód słońca: 16.23
Do końca roku: 334 dni
(Nie)typowe święta:
Dzień Iluzjonistów,
Dzień Zebry
Przysłowie:
„Na Świętego Ludwika koń
na grudzie utyka”

JUTRO...

1

lutego 2025

Imieniny obchodzą:
Brygida, Sewer
Wschód słońca: 7.13
Zachód słońca: 16.25
Do końca roku: 333 dni
(Nie)typowe święta:
Dzień Gumy do Żucia
Przysłowie:
„Czasem się luty zlituje, że
człek niby wiosnę czuje,
ale czasem się tak zżyma,
że człek prawie nie
wytrzyma”

POJUTRZE...

2

lutego 2025

Imieniny obchodzą:
Kornel, Maria, Miłostawa
Wschód słońca: 7.12
Zachód słońca: 16.27
Do końca roku: 332 dni
(Nie)typowe święta:
Matki Bożej Gromnicznej
Przysłowie:
„Gdy w Gromnice pięknie
wszędzie, tedy dobra
wiosna będzie”

POGODA

piątek



dzień: 6 do 7°C
noc: 1 do 0°C
wiatr: 2-4 m/s

sobota



dzień: 3 do 4°C
noc: -2 do -3°C
wiatr: 1-2 m/s

niedziela



dzień: 3 do 4°C
noc: -2 do -3°C
wiatr: 1-2 m/s

Rekordowa kwesta Trzech Króli

W całym kraju dobiega końca liczenie datków zebranych w ramach jubileuszowej 25. Kwesty Trzech Króli. Organizacje Caritasu w naszym regionie zdążyły już podliczyć zawartość wszystkich skarbonek. Padły kolejne rekordy.

Danuta Chlup

Jabłonków i okoliczne wsie należą co roku do miejscowości najszybciej wspierających zbiórkę. W 13 miejscowościach ok. 300 wolontariuszy zebrali do 139 skarbonek aż 1 500 065 koron (o 90 tys. więcej niż w ub. roku). Po raz kolejny padł rekord, zebrana kwota po raz pierwszy przekroczyła półtora miliona koron. W samym Jabłonkowie darczyńcy ofiarowali blisko 400 tys. koron, w Mostach przeszło 280 tys. Imponującą kwotę zebrano także w



Nawsiu (160 tys.) czy też w Piosku (148 tys. koron). Przebieg kwesty w Piosku przybliżył w rozmowie z „Głosem”

jej koordynator David Stonawski: – Jest podzielony na jedenaście małych obwodów, po każdym cho-

• **Wolontariusze KTK w Wędrzynie.**
Fot. FB/Obec Vendryńe

dzi jedna grupka ze skarbonką. W ostatnich latach to się nie zmienia, ludzie są już przyzwyczajeni do „swoich” koleśników. Jest mniej więcej stała kadra dorosłych, którzy chodzą z dziećmi krewnych czy znajomych. I to się sprawdza. Dwunasta skarbonka jest stacjonarna i znajduje się w Urzędzie Gminy. Jestem bardzo zadowolony z tegorocznej zbiórki.

Caritas w Czeskim Cieszynie „wydobył” z 251 skarbonek 1 560 514 koron (w ub. roku 1 528 tys.). Tradycyjnie najwięcej pieniędzy zebrano w Czeskim Cieszynie (blisko 460 tys.) i Karwinie (202 tys.), z gmin wiejskich najbardziej szczodre było Cierlicko (118 tys.). Kwestowano w 19 miejscowościach, jedną w tym obwodzie, gdzie zbiórka się w tym roku nie odbyła, była Sucha Górna.

Bardzo zadowolona z wyników kwesty jest dyrektorka Caritasu Trzyniec Katarzyna Rusnokowa. – W tym roku udało nam się włączyć dwie miejscowości, gdzie w poprzednich latach nie kwestowano w ogóle albo tylko bardzo mało. Z

Ambasador polskiej kultury

Zespół Pieśni i Tańca „Śląsk” im. Stanisława Hadyny będzie pełnił funkcję ambasadora polskiej i śląskiej kultury podczas polskiej prezydencji w Radzie Unii Europejskiej – poinformował we wtorek w Radiu Katowice jego dyrektor, Zbigniew Cierniak.

– Udało nam się pozyskać środki konkursowe z Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego. Projekt, który zyskał dofinansowanie, będzie projektem dość dużym, będzie promował polską prezydencję w Unii Europejskiej. Jesteśmy ambasadorami polskiej kultury, śląskiej kultury – przyznał Cierniak.

Zespół „Śląsk”, założony i przez wiele lat prowadzony przez pochodzącego z Karpętnej prof. Stanisława Hadynę, ma w planach zaprezentowanie polskiego dorobku artystycznego w europejskich miastach, takich jak Bruksela i Strasburg, co umożliwi przedstawienie bogactwa polskiego folkloru oraz tradycji Śląska. – Będziemy mogli pokazać naszą rodzimą kulturę i pochwalić się tym wszystkim, co Polska,

co Śląsk mają do pokazania, jeżeli chodzi o tę kulturę i o artystyzm, jaki zespół Śląsk na co dzień wykonuje – wyjaśnił w Radiu Katowice dyrektor. Aktualnie trwają koncerty promujące drugi tom „Pieśni współczesnych” Zespołu Pieśni i Tańca „Śląsk”, który jest realizowany wspólnie z raperem Miuoshem. Jak podkreślił Cierniak, wykonanie spotkało się z pozytywnym odbiorem publiczności, i ma nadzieję, że nowa płyta powtórzy sukces pierwszego tomu, który zdobył dwa Fryderyki, a także status Złotej i Platynowej Płyty.

Kulminacyjnym momentem całego projektu będzie koncert na Stadionie Śląskim w Chorzowie w czerwcu 2026 roku, do którego przygotowania już trwają. – Spodziewamy się, że na koncercie pojawi się około 50 tysięcy osób. To ogromne przedsięwzięcie, które w naszym kraju jest wyjątkowe pod względem skali – podkreślił dyrektor.

Po grudniowych występach w Stanach Zjednoczonych artyści z Kościana przygotowują się do dwojki nadchodzących podróży do Japonii. (PAP)

Druza prezydencja

To drugi raz, kiedy Polska sprawuje prezydencję w Radzie UE – poprzednia przypadała na drugie półrocze 2011 r. Tym razem hasłem przewodnim jest „Bezpieczeństwo, Europa”. Polska chce się skupić na jego siedmiu wymiarach: zewnętrznym, wewnętrznym, informacyjnym, ekonomicznym, energetycznym, żywnościowym i zdrowotnym.



Wracają do śledztwa

Wznowiono śledztwo w sprawie śmierci szefa dyplomacji Jana Garrigue Masaryka, który w marcu 1948 r. miał popełnić samobójstwo – poinformowała we wtorek wieczorem czeska policja. Biuro Dokumentacji i Badania Zbrodni Komunistów, które jest jednostką czeskiej policji, dostało nowe dokumenty archiwalne. Pochodzą one z archiwów dyplomatycznych Francji, Stanów Zjednoczonych i Wielkiej Brytanii i zostały uzyskane przez czeskie re-sort spraw zagranicznych w sierpniu 2024 r. Nowe śledztwo nie pociąga za sobą automatycznego postawienia zarzutów, a ma na celu porównanie nowych informacji z dotychczas ustalonymi faktami. Ma też przynieść odpowiedź na pytania, które historycy formułują od lat i na które nie mają odpowiedzi. Najpoważniejsze z nich dotyczą udziału

sowieckich agentów w tajemniczej śmierci szefa dyplomacji w czasie, gdy w Czechosłowacji w 1948 r. władzę przejmowali komuniści. Pierwszy po 1945 r. minister spraw zagranicznych, syn pierwszego prezydenta Czechosłowacji Tomasza G. Masaryka, Jan Masaryk zmarł po upadku z okna swojego służbowego mieszkania znajdującego się w gmachu MSZ. Wydarzenia poprzedzające jego śmierć były i są przedmiotem wielu spekulacji. Śledztwo prowadzone na początku XX w. wręcz zmierzało do wniosku, że Masaryk został zamordowany. Badano najróżniejsze wątki, ale w stu procentach nie obalono żadnej z wersji możliwych wydarzeń: samobójstwa, morderstwa lub nieszcześliwego wypadku. Tym samym nie stwierdzono, kto ponosi winę za jego śmierć. Ostatni raz śledztwo umorzono w marcu 2021 r.

(PAP)

Słynna »Faja« zmartwychwstanie



• **Wizualizacja nowej przestrzeni sportowej i wypoczynkowej w Bogumínie.**
Fot. mat. prasowe

Czy ktoś z czytelników pamięta jeszcze nieczynną od wielu lat halę sportową „Faja” w Bogumínie? Jeśli tak, to mamy dla was dobrą wiadomość. Miasto planuje nowy rozdział w historii sportowych terenów znajdujących się w pobliżu Huty i Druciarni Bogumín.

Kiedyś „Faja” stanowiła dla mieszkańców miasta epicentrum wydarzeń sportowych. Swoje mecze rozgrywali tu m.in. piłkarze, którzy w latach 70. i na początku lat 90. w miejscowej letniej kąpieliska. Według zapewnienia Lumira Macury, wiceburmistrza Bogumína, „Faja” pojawi się w nowej szacie –

jako nowoczesny obiekt do uprawiania różnych sportów, w tym treningów jednostek strażackich z Bogumína i okolicy. – Członkowie OSP będą mogli skorzystać z bieżni lekkoatletycznej do treningów szybkościowych i wytrzymałościowych. Marzy nam się np. stumetrowy od-cinek dla sprinterów, a także licząca 400 metrów bieżnia, z której mogą korzystać również inni sportowcy – stwierdził Macura.

Renowacji poddane zostaną nie tylko obiekty sportowe znajdujące się na terenie dawnej „Fai”, ale też zaplecze w sąsiadujących ze strażniczką. Projekt zakłada, że cały obszar stanie się przyjazny dla rodzin z dziećmi, a niewykorzystywana od wielu lat przestrzeń zyska wartość dodaną na miarę XXI wieku. (jb)

CZYTAJ NAS
CODZIENNIE!

www.glos.live



SPORT

Igrzyska na medal(e)



• Od lewej: Marian Wojtyła, Sara Folwarczna, Valentina Konopáčowa, Daniel Bahenský. Fot. ARC

Narciarska drużyna województwa morawsko-sląskiego w składzie Sara Folwarczna, Valentina Konopáčowa, Marian Wojtyła i Daniel Bahenský wywalczyła w śróde brązowy medal w slalomie równoległym w ramach Igrzysk Dzieci i Młodzieży 2025. To kolejny sukces młodych narciarzy alpejskich w tej imprezie. W „drużynówce” złoto trafiło do reprezentacji województwa krakowradeckiego.

Dwoje medalistów z rywalizacji drużynowej reprezentuje też barwy polskich szkół na Zaolziu. Sara Folwarczna na co dzień uczęszcza do Polskiego Gimnazjum im. J. Stowackiego w Cz. Cieszylinie, a Marian Wojtyła do PSP im. Jana Kubisa w Gnojniku. Dla Wojtyły to drugi medal w tych igrzyskach, w poniedziałek utalentowany narciarz alpejski spisał się rewelacyjnie w slalomie gigancie, zajmując w mocnej konkurencji chłopców z całej RC świetne drugie miejsce. Narciarz z gnojnickiej podstawówki po wywalczeniu drugiego miejsca chwalił na gorąco dobrze przygotowaną trasę do „giganta”. Bez wątplenia start i dwukrotne podium w Igrzyskach Dzieci i Młodzieży 2025 to dla niego potwierdzenie dobrze obranej strategii w karierze.

Sara Folwarczna, dla której to drugie w karierze Igrzyska Dzieci i Młodzieży, wywalczyła w śróde swój upragniony medal. A jak wiadomo, dziewczyny lubią brąz!

– W ostatnich dniach borykałam się z kłopotami zdrowotnymi, które przekreśliły moją szansę na podium w zeszłym tygodniu w zawodach w Kitzbühel. Mam nadzieję, że najgorsze już za mną i zdążę się dobrze przygotować do zawodów Pucharu RC zaplanowanych na najbliższy weekend (Tanvaldský Špičák – przyp. autor), a następnie również do mistrzostw RC przewidzianych na koniec marca w Říčkách – powiedziała „Głosowi”. Warto dodać, że we wtorkowej odsłonie Igrzysk bardzo dobrze spisał się również brat Sary, Paweł Folwarczny, który zajął szóste miejsce w ski crossie.

Organizowane co dwa lata Igrzyska Dzieci i Młodzieży w tym roku zgłosiły w województwie morawsko-sląskim po trzynastu latach przerwy. Narciarze i biathloniści rywalizowali w ośrodku Biela w Beskidach, łyżwiarze figurowi w Cz. Cieszylinie, hokeiści w trzynieckiej Werk Arenie i frydeckiej Polarcie, a wspinaczka sportowa miała miejsce w ostrawskich Witkowicach Dolnych. W czwartek, po zamknięciu numeru, został rozstrzygnięty m.in. zwycięzca turnieju hokeja na lodzie. (jb)

Czas na taniec z piłką!

Po krótkiej zimowej przerwie wracają pierwszoligowe rozgrywki piłkarskie. Przygotowane do walki o punkty Chance Ligi są również dwie drużyny z naszego regionu – MFK Karwina i FC Baník Ostrawa. Na półmetku rozgrywek zespół Banika zajmuje w tabeli czwartą lokatę, Karwina rozpoczyna wiosenną rundę z 11. miejsca i od razu na własnym stadionie: w sobotę o 13.30 w Raju zaprezentują się piłkarze Teplic. Baník zmierzy się jutro na wyjeździe z Libercem (16.00).

Janusz Bittmar

Karwina przycząjonym tygrysem?

Nad Olzą po krótkiej, trwającej raptem trzy tygodnie sprawie kondycyjnej przeplatanej meczami sparingowymi i zgrupowaniem w Turcji, panuje zadowolenie. – W Turcji zakosztowaliśmy świetnych warunków do treningów, na dobrze przygotowanych boiskach. To zawsze wartość dodana zimowego okresu przygotowawczego – stwierdził szkoleniowiec Karwiny, Martin Hyský.

Za sprawdzian generalny przed sobotnim pierwszoligowym starciem z Teplicami posłużył mecz z Bańską Bystrzycą, przegrany przez gospodarzy 0:1. Słowacki rywal przesądził o zwycięstwie w 65. minucie sobotniego sparingu, po akcji Šikuli. – Ten mecz spełnił cel, jakim było sprawdzenie formy na tydzień przed wznowieniem Chance Ligi. I widziałem jeszcze grzyby w naszej grze, pozytywnie mogę ocenić tylko ostatnich trzydzieści minut w naszym wykonaniu – skomentował porażkę ze słowackim zespołem Hyský.

Całe spotkanie na pozycji bocznego obrońcy zaliczył Jiří Fleišman. Doświadczony piłkarz wyraził przekonanie, że lepiej przegrać sparingowy sprawdzian, niż mecz o stawkę w lidze. – Dostaliśmy policzek, ale trzeba wyciągnąć z tego konkretne wnioski. W pojedynku z Teplicami musimy zagrać znacznie lepiej – zaznaczył 40-letni obrońca Karwiny.

Lepsze wrażenia z gry panowały po meczach kontrolnych w ramach zgrupowania w Turcji. Drużyna Martina Hyskiego zdołała pokonać rywala z Uzbekistanu, Pakhtakor FC (2:0) oraz serbską ekipę Mladost Lučani (2:0), przegrywając tylko po zwyciężnej walce z Lechią Gdańsk (3:4). Najlepszymi strzelcami Karwiny w styczniowym okienku sparingowym byli Samuel Šigut i Emmanuel Ayaosi, obaj zdobyli po dwie bramki.

22-letni Šigut był w sparingach jedynym nowym piłkarzem w kadrze Karwiny. W Chance Lidze sztab trenerki Karwiny będzie mógł jednak skorzystać również z usług francuskiego środkowego obrońcy Sahlmou Camary. Według naszych informacji, wypożyczenie 22-latkę ze Slavii Praga ma być sfinalizowane w piątek. Jak już pisaliśmy wcześniej, będzie bronił barw ostrawskiego klubu. Ku zadowoleniu kibiców i



• Miejski Stadion w Karwinie-Raju przygotowany do piłkarskiej samby. Fot. mikkarwina

KADRA KARWINY

Bramkarze: Lapeš, Mrózek, Neuman, Schovaneč
Obrońcy: Bergqvist, Camara (?), Drobek, Endl, Fleišman, Krčík, Raspopović, Ražnatović, Vallo
Pomocnicy: Ayaosi, Boháč, Čavoš, Planka, Samko, Šigut
Napastnicy: Ezech, Singhatheh, Vecheta, Vinicius

KADRA OSTRAWY

Bramkarze: Holec, Trefil, Kubný
Obrońcy: Frydrych, Fukala, Chalůš, Juroška, Kpozo, Lischka, Munksgaard, Pojezný
Pomocnicy: Boula, Buchta, Ewerton, Fomba, Grygar, Holzer, Kohút, Nogha, Owusu, Rigo, Rusnák, Šin, Šudák
Napastnicy: Kubala, Látal, Prekop, Zlatohlávek

(Pilžno), David Moses (Slavia Praga) i Botos (Slavia Praga).

Dobra polityka transferowa Banika

Baník Ostrava rozpoczyna wiosenną walkę w Chance Lidze od sobotniego wyjazdowego meczu z Libercem. Podopieczni Pavla Hapala tracą z czwartego miejsca do trzeciej Sparty Praga zaledwie punkt, rozdanie kart w zaplanowanej na ten weekend 20. kolejce może więc znów zmienić krajobraz na medalowych pozycjach Chance Ligi.

Sztab menedżerski Banika na czele z dyrektorem sportowym Ludkiem Miklošką miał w zimowej przerwie niełatwe zadanie – oprócz odejścia pierwszego golkipera Jakuba Markoviča (Slavia Praga) cały czas na celowniku innych klubów znajdował się kluczowy ofensywny piłkarz ekipy Pavla Hapala, Brazylijczyk Ewerton. Najlepszego strzelcę drużyny wabił m.in. bogaty egipski klub Al-Ahly, ale wszystko wskazuje na to, że Ewerton również wiosną będzie bronił barw ostrawskiego klubu. Ku zadowoleniu kibiców i

SPECJALNY DODATEK Z OKAZJI 30-LECIA

CENTRUM PEDAGOGICZNEGO
DLA POLSKIEGO SZKOLNICTWA NARODOWOŚCIOWEGO
W CZESKIM CIESZYNIE

NAUKA W **CENTRUM** UWAG
1995 – 2025

Dla polskich szkół, regionu i pogranicza

Centrum Pedagogiczne dla Polskiego Szkolnictwa Narodowościowego w Czeskim Cieszylinie obchodzi 30-lecie istnienia. O jego współczesności rozmawiamy z dyrektorką Martą Kmeť.

Beata Schönwald

Czym różni się dzisiejsze Centrum Pedagogiczne od tego sprzed 30 lat?

– Taką różnicą widoczną na pierwszy rzut oka jest nasz budynek. Kiedy pierwsza dyrektorka Irena Kuřa po paru miesiącach działalności przenosiła Centrum Pedagogiczne do obecnej siedziby w Czeskim Cieszylinie, zastała tu gabinet lekarski, firmę budowlaną i pozostałości po internacie szkoły rolniczej. Dziś ten budynek należy do Ministerstwa Szkolnictwa, a my nim zarządzamy. Przeszedł kilka remontów, dzięki czemu warunki do pracy i rozwijania naszej działalności mamy rewelacyjne. Mamy sześć etatów dla dziewięciu osób oraz kilku pozaetatowych współpracowników. Natomiast jeśli chodzi o nasze cele i działania, to ich sedno pozostało takie samo. Jesteśmy organizacją metodyczną wspierającą polskie szkoły mniejszościowe w RC. Dzieje się to na czterech płaszczyznach – doskonalenia zawodowego nauczycieli, działań i konkursów dla uczniów, współpracy transgranicznej i kształcenia ustawicznego. Inne są tylko formy naszego działania. Ta najbardziej widoczna różnica tkwi w tym, że dawniej nauczyciele częściej przychodzili do nas na zajęcia, obecnie zaś to my nierzadko wychodzimy do szkół i ich środowisk. Przekonał się bowiem, że największej korzyści przynosi kształcenie całych gron pedagogicznych.

Jaki okres mamy na myśli, kiedy mówimy o współczesności Centrum?

– Liczymy go od wielkiej zmiany w edukacji spowodowanej koronawirusem, kiedy to w drugiej połowie roku szkolnego 2019/2020 wszyscy stanęliśmy przed koniecznością bardziej intensywnego wykorzystywania technologii informacyjnych. Wtedy w dość przyspieszonym tempie staraliśmy się opanować jak najwięcej narzędzi, żeby móc proponować szkołom zajęcia związane nie tylko z technologiami informacyjnymi, ale także z myśleniem informatycznym. W tym celu udało nam się pozyskać bardzo dobrych trenerów z dużym doświadczeniem. Dziś mogę powiedzieć, że pod względem wykorzystania nowych technologii w nauczaniu zrobiliśmy duży krok do przodu.

Czemu Centrum Pedagogiczne poświęca w ostatnich latach najwięcej uwagi?

– Tych tematów jest wiele. Jednym z nich jest efektywna edukacja językowa oraz związane z nią prace nad materiałami dla polonistów i bohemistów. Chcemy w nich zwrócić uwagę na to, że wiele kwestii występujących w języku polskim i czeskim można uzyć na zasadzie porównywania, rozwijania poznanych już treści, a nie ich dublowania. Wtedy pozostaje więcej czasu na zajęcia komunikacyjne, czyli to, czemu język ma służyć w



• Marta Kmeť jest dyrektorką Centrum Pedagogicznego od 2007 roku. Fot. NORBERT DĄBKOWSKI

pierwszej kolejności – skutecznemu porozumiewaniu się. Pomagamy szkołom rozbudzać w uczniach chęć do mówienia po polsku. Na tym polu sprawdzają się nam projekty w stylu tzw. wspólnej ławki, kiedy to uczniowie z Zaolzia wyjeżdżają do Polski, żeby uczestniczyć we wspólnych zajęciach, zarówno w szkole, jak i poza nią, z rówieśnikami z Polski. Potwierdzają się nam badania naukowców odnośnie dwujęzyczności, które mówią, że dzieci dwujęzyczne bardzo szybko łapią dany kod językowy i szybko potrafią się dostosować do aktualnej sytuacji językowej. Skoro mowa o wyjazdach do Polski, to wspomnę jeszcze wycieczki do Krakowa, które od trzech lat organizujemy dla uczniów klas 9. pod hasłem zmieniającego się corocznie młodzieżowego słowa roku. Takie inicjatywy możemy realizować dzięki współpracy z Towarzystwem Nauczycieli Polskich i wsparciu finansowemu Funduszu Rozwoju Zaolzia Kongresu Polaków. Ostatnio złożyliśmy też wniosek do Senatu RP na kolejną edycję konkursu Klubu Podróżnika „Za oknem”. W tym roku zapraszamy do zabawy również uczniów z zaprzyjaźnionej szkoły w Kłucach w Małopolsce.

Jako organizacja metodyczna przez cały czas trzymać rękę na pulsie zmian zachodzących na polu edukacji. W jaki sposób przekazujecie te nowości później nauczycielom?

– To dzieje się dwutorowo – poprzez wydawanie pomocy dydaktycznych i własnych autorskich podręczników, spełniających najnowsze wymogi edukacyjne oraz poprzez organizowanie różnego rodzaju warsztatów. Pokazu-

jemy nauczycielom, jak odchodzić od kształcenia na bazie przyswajania sobie wiedzy z poszczególnych przedmiotów do międzyprzedmiotowej edukacji poszukującej, kiedy uczeń sam odkrywa sedno danego zjawiska czy problemu, a nauczyciel jest na tej drodze jego przewodnikiem i obserwatorem. Dobrym przykładem nietradycyjnego sposobu nauczania jest nauka matematyki według filozofii prof. Hejnego, która dawno już zadomowiła się w kilku naszych szkołach, ale też koncepcja nauczania kształtującego. Organizujemy np. lekcje otwarte dla nauczycieli, bo podobnie jak w edukacji rówieśniczej, opierającej się na założeniu, że rówieśnicy uczą się najlepiej od siebie nawzajem, tak samo efektywnie uczą się od siebie dorośli. To wszystko wymaga jednak od osób w to zaangażowanych otwartego podejścia, zdrowej komunikacji, chęci współpracy i dzielenia się swoimi doświadczeniami.

Wasza działalność wychodzi również poza zaolziańskie podwórko. Realizujecie projekty, które sięgają znacznie dalej. Które to są?

– W regionie Śląska Cieszyńskiego od lat realizujemy projekty związane z edukacją regionalną, która potrzebna jest po obu stronach granicy. Są one bardzo pozytywnie odbierane zarówno w szkołach czeskich, jak i w szkołach po polskiej stronie. Zachęcamy do odkrywania regionu w atrakcyjny sposób. Wychodzimy bowiem z założenia, że mądra zabawa jest efektywnym narzędziem edukacji. Naszą sztandarową grą jest Cieszyńskie Go, po której można chodzić niczym pionek po planszy. Tę grę zamknęliśmy później w pudełku, a ponieważ jest dwujęzyczna,

może być wykorzystywana na lekcjach edukacji regionalnej w szkołach po obu stronach granicy. Obecnie rozpoczynamy już trzecią edycję projektu Go i na podstawie czterech legend przygotowujemy dla czeskich i polskich uczniów m.in. grę miejską. Chcemy też pokazać, że w Cieszylinie poza takimi magnesami, jak np. rotunda czy Wieża Piastowska, jest masa ciekawych, choć niepozornych miejsc, wokół których zarówno dzieci, jak i dorośli przechodzą, prawie ich nie zauważając.

Myślę, że nie będzie przesadą, jeśli powiem, że Centrum Pedagogiczne istnieje w świadomości ludzi również w bardziej odległych miejscach czesko-polskiego pogranicza?

– Długość granicy czesko-polskiej wynosi prawie 800 kilometrów. Ludzie często reagują na tę wiadomość stwierdzeniem, że „tak długą granicę mamy, a tak mało o sobie wiemy”. Aby ułatwić to wzajemne poznanie się, od wielu lat na całym czesko-polskim pograniczu promujemy uczenie się języków sąsiadujących. W tym celu, prawdopodobnie jako jedyna organizacja mniejszościowa, realizujemy projekty w ramach dużego programu Interreg. Jednym z pierwszych namacalnych efektów tych działań był podręcznik nieformalnej komunikacji polsko-czeskiej. W roku jubileuszowym postanowiliśmy położyć akcent (Akcent to również nazwa projektu – przyp. BS) głównie na kompetencje komunikacyjne. Temu służyć będą zajęcia, które przy współpracy z naszymi partnerami – Uniwersytetem Technicznym w Libercu i Wydziałem Zamiejscowym Akademii WSB w Cieszylinie zorganizujemy wzdłuż całej granicy. ▲

Ta współpraca przynosi owoce

Dyrektorki szkół oraz przedstawiciele instytucji współpracujących z Centrum Pedagogicznym dla Polskiego Szkolnictwa Narodowościowego opowiadają o swoich doświadczeniach i korzyściach, jakie czerpią ze współpracy.

Monika Pląskowa
prezes Towarzystwa
Nauczycieli Polskich,
dyrektorka Szkoły
Podstawowej i Przedszkola
z Polskim Językiem
Nauczania w Suchej Górnej

Urszula Czudek
dyrektorka Szkoły
Podstawowej im.
H. Sienkiewicza z Polskim
Językiem Nauczania
w Jabłonce



Kiedy myślę o Centrum Pedagogicznym w Cz. Cieszyń, przychodzi mi na myśl słowo „partnerstwo”. Nasza współpraca to coś więcej niż formalne układy – to relacja, w której wzajemnie się uzupełniamy i inspirujemy. Centrum wnosi ogromne doświadczenie do organizacji szkoleń i realizacji projektów, które naprawdę odpowiadają na potrzeby naszych szkół. Siedziba Centrum to przestrzeń, w której rodzą się pomysły, gdzie można otwarcie dzielić się doświadczeniami i wspólnie szukać rozwiązań. To właśnie jest dla mnie w tej współpracy najważniejsze. Nie rywalizujemy, nie działamy w odewnaniu od siebie. Każdy wnosi coś swojego – TNP, Centrum, nauczyciele – i razem tworzymy system, który rzeczywiście działa. Efekty widać w codziennym życiu szkół: lepiej przygotowani nauczyciele, uczniowie z nowymi możliwościami, a wszystko to z myślą o pielęgnowaniu naszej tożsamości i tradycji. Nie wyobrażam sobie, żeby mogło być inaczej. Dzięki tej współpracy mam pewność, że robimy coś wartościowego dla polskojęzycznej edukacji na Zaolziu.

Centrum Pedagogiczne wspiera zarówno dyrektorkę i nauczycieli, jak i uczniów. Nam, pedagogom, pomaga w opracowaniu szkolnej podstawy programowej, organizuje szkolenia, warsztaty, konferencje. Szkolenia dotyczą zawsze spraw najbardziej aktualnych, pomagają nauczycielom zapoznać się z nowymi metodami nauczania, narzędziami cyfrowymi i technologiami edukacyjnymi. CP organizuje wyjazdy edukacyjne dla uczniów, przede wszystkim do Polski, liczne konkursy olimpiady przedmiotowe. Na spotkaniach dyrektorów omawiamy aktualne problemy. Raz w roku mamy spotkania wyjazdowe, na które zapraszani są lektorzy prowadzący warsztaty. Wspominam, że gdy rozpoczynaliśmy w naszej szkole naukę matematyki według metodyki prof. Hejnego, wraz z Centrum stworzyliśmy zeszyty robocze. Pragnę serdecznie podziękować Centrum Pedagogicznemu za pomoc i wsparcie. To dzięki niemu możemy łatwiej realizować nasze zadania i lepiej wspierać uczniów.

Co miesiąc porcja nauki i zabawy

Centrum Pedagogiczne dla Polskiego Szkolnictwa Narodowościowego jest również wydawcą jedynych w tym regionie miesięczników dla uczniów polskich szkół mniejszościowych: „Jutrzenki” i „Ogniu”. Oba oferują młodym czytelnikom treści edukacyjne i rozrywkowe. Czasopisma mają bardzo długą historię. W roku szkolnym 2023/2024 znacząco zmieniła się szata graficzna i powiększył format obu pism.

„Jutrenka” przeznaczona dla uczniów klas 1-5, jest bardzo kolorowa i pełna inspiracji. W ciągu całego życia zmieniały się czasy i technologia, ale idea „Jutrenki” pozostała niezmienna: edukacja przez zabawę, kreatywność. W gazecie znaleźć można ciekawe treści edukacyjne, propozycje tematyczne lekcji, ale także wiele zadań i gamifikacji. Publikowane są opowiadania i bajki, które nie tylko bawią czytelników, ale przede wszystkim uczą dzięki empatii, odpowiedzialności i szacunku. Dzięki temu „Jutrenka” stanowi doskonałe uzupełnienie programów szkolnych, rozwija kompetencje językowe i społeczne. Obecnie redaktor naczelna pisma jest Beata Strumpp, która współpracuje z grafikami Markiem Chmielem i profesjonalnymi ilustratorami. W tym roku w pismo każdego miesiąca



pracowników, specjalistów w różnych dziedzinach. Dzięki temu pojawiają się takie rubryki, jak: „Grafonotki” (jak skutecznie się uczyć i zapamiętywać), „Królestwo książek”, „Fotoprzygody”, „Giganci nauki”, „English is fun!”, „Kulinarne podróże po świecie”, „Mikser” (czyli „zmiksowane” ciekawostki geograficzne-przyrodnicze).

pojawiają się również teksty znanego pisarza Grzegorza Kaspeckiego. Dziś, po 115 latach od swego powstania, „Jutrzenka” pozostaje symbolem edukacji i inspiracji. To więcej niż gazeta – to przyjaciółka dzieci, która wciąż niesie światło wiedzy i zabawy kolejnym pokoleniom.

„Ognio” obchodzi w tym roku 80-lecie. Jest miesięcznikiem skierowanym do uczniów klas 2. stopnia szkół podstawowych. Redaktor naczelny Jan Kubiecik tworzy pismo wraz z gronem zewnętrznych współ-



przeżytkiem. Jednak gdy wyładują się baterie lub zabraknie prądu, „Ogniwo” nie będzie potrzebowało doładowania, aby wziąć je do ręki – przekonuje Jan Kubiczek.

odciążyło szkoły od zadań organizacyjnych.

Największą korzyścią dla dzieci były aspekty kulturowe, a mianowicie lepsze poznanie kultury polskiej oraz bezpośredni kontakt z polskimi rówieśnikami. Uczniowie również zwiedzili ciekawe miejsca, poznali Klucze i okolice. Biorąc pod uwagę aspekt społeczny, to na pewno bardzo ważne było nawiązanie nowych przyjaźni oraz rozwój umiejętności komunikacyjnych. Projekt był dobrze zorganizowany i przyniósł znaczące korzyści w zakresie rozwoju kulturowego i społecznego uczestniczących dzieci.

Adam Cieślak
dyrektor Cieszyńskiego
Ośrodka Kultury
„Dom Narodowy”

Z Centrum Pedagogicznym dla Polskiego Szkolnictwa Narodowego w Czeskim Cieszynie połączyło nas przywiązanie do naszej lokalnej tradycji. Realizacja projektu *CieszyńskieGo!* (obecnie rozpoczynamy kolejną, trzecią edycję) jest wspólnym przykładem wzorcowej współpracy i dowodem, iż dla kultury granice nie istnieją. Projekt koncentruje się na działaniach związanych z edukacją regionalną



Historia

Dnia 1 stycznia 1995 roku, dzięki aktywności ówczesnego Zarządu Towarzystwa Nauczycieli Polskich w RC, zapotrzebowaniu środowiska nauczycielskiego oraz prchrychności władz oświatowych i administracyjnych Republiki Czeskiej, zostało powołane Centrum Pedagogiczne dla Polskiego Szkolnictwa Narodowociowego z siedzibą w Karwinie. W maju tego samego roku placówka przeniosła się do Czeskiego Cieszyzna. Dyrektorem Centrum do lutego 2007 roku była mgr Irena Kuřa, od 2007 roku do dziś stanowisko dyrektora pełni mgr Marta Kmet. Siedziba znajduje się w Czeskim Cieszyń nie przy ul. Ostrowskiej 21. Centrum Pedagogiczne jest placówką bezpośrednio podlegającą resortowi Ministerstwa Szkolnictwa, Młodzieży i Sportu RC.

Konkursy dla uczniów

-  Językowe: Mistrz Pióra, Konkurs Krasomówczy, Konkurs Języka Angielskiego FOX
-  Językowo-plastyczne: konkurs Klubu Podróżnika „Za oknem”, konkurs frazeologiczny „Pociąg do słowa”
-  Matematyczne: Pikomat, Pitagoriada, Olimpiada Matematyczna

- powstała gra planszowa, strona internetowa, obshzerne materiały dla uczniów i nauczycieli. Centrum jest stałym partnerem Cieszyńskiego Ośrodka Kultury i prowadzonego przez nas Centrum Kultury Ludowej Śląska Cieszyńskiego. Wspólnie pokazujemy dziedzictwo i piękno Śląska Cieszyńskiego zarówno jego mieszkańcom, jak i turystom. Edukujemy także nauczycieli, którzy dzielą się swoją wiedzą z najmłodszymi. Na przestrzeni lat zawiązały się między nami przyjaźnie, które wciąż owocują nowymi pomysłami i projektami.

Nina Rutowa
trenerka umiejętności
czytania i pisania ze
zrozumieniem



Już przed 20 laty, w odpowiedzi na inicjatywę Centrum Pedagogicznego, zaofiarowałam pedagogom ze szkół z polskim językiem cieszącą się międzynarodowym uznaniem program RWCT – „Poprzedz czytanie i pisanie do myślenia krytycznego”. Udane seminaria zbliżyły mnie do Centrum i zespołu nauczycieli szkół w regionie. W ostatnich latach współpraca kontynuowana jest w formie oferty specjalnych seminariów, np. warsztatów czytania, pisania, czytania i pisania poezji w szkole, komiksu we wszystkich przedmiotach... Marta Kmeń i jej zespół są gotowe przygotować na kursy dziesiątki tytułów książek, a ja mogę się później cieszyć autentycznym zainteresowaniem nauczycieli, gotowych przenieść doświadczenia nabyte na kursie do szkół. Szczerze mówiąc, chętnie jeżdżę w te strony także ze względu na język polski, który bardzo miło brzmi dla mojego ucha. Jako dziecko z Frydka-Mistka jeździłam na obozy polsko-czeskie, zatem potoczna mowa dość dobrze rozumiem.

Jan Mareš
Dyrektor generalny
Departamentu Edukacji
i Młodzieży Ministerstwa
Szkolnictwa, Młodzieży
i Sportu



Tomáš Balcar
sekretarz czeskiej części
Euroregionu Těšínské
Slezsko-Śląsk Cieszyński
oraz dyrektor wykonawczy
Regionalnego Stowarzyszenia
Współpracy Terytorialnej
Śląska Cieszyńskiego



Współpraca z Centrum Pedagogicznym jest dla Euroregionu Teżińskiego Śląsko-Śląsk Cieszyński dużej wagą, a zarazem dobrą i przyjemną. Dla Euroregionu obecność Centrum Pedagogicznego w naszym regionie jest bardzo korzystna. Zaspokojenie potrzeb szkół z polskim językiem nauczania w RC napawa nas optymizmem i dumą. Codziennie przekonujemy się o tym, że to jest właściwa droga, przynosiąca owoce. Centrum Pedagogiczne aktywnie włącza się w działania Euroregionu, czy to formą ekspertyz, aktywnego uczestnictwa w euroregionalnym Komitecie Zarządzającym, czy też poprzez realizację własnych działań projektowych o charakterze transgranicznym. Projekty Centrum Pedagogicznego cechuje transgraniczny charakter, a ja osobiście najbardziej cenię sobie to, że dzięki Centrum nasza młodzież może się zaznajomić z tematami regionalnymi dotyczącymi złożonej wspólnej historii, ale też wspólnej współczesności.

(dc)



Artystyczne, współorganizowane z PTA „Ars Musica”
Przegląd Cieszyńskiej Pieśni Ludowej, Przegląd Szkolnej Działalności Śpiewaczej, eliminacje do Festiwalu Piosenki Dziecięcej
W konkursach corocznie bierze udział przeciętnie 1800 uczniów polskich szkół mniejszościowych w RC

Doskonalenie nauczycieli

W różnych formach doskonalenia (warsztaty, lekcje otwarte, wyjazdy edukacyjne, spotkania metodyczne) corocznie bierze udział przeciętnie 350 nauczycieli

Dziękujemy za współpracę

- ☞ Ministerstwu Szkolnictwa, Młodzieży i Sportu RC
- ☞ wszystkim placówkom oświatowym na Zaolziu
- ☞ Towarzystwu Nauczycieli Polskich w RC
- ☞ Kongresowi Polaków w RC
- ☞ ZG PZKO
- ☞ Macierzy Szkolnej w RC
- ☞ PTA „Ars Musica”

- 🇵🇱 Czeskiej Inspekcji Szkolnej
- 🇵🇱 władzom lokalnym i regionalnym
- 🇵🇱 Ambasadzie RP w Pradze oraz Konsulatowi Generalnemu w Ostrawie
- 🇵🇱 Ministerstwu Edukacji Narodowej
- 🇵🇱 Stowarzyszeniu „Wspólnota Polska” oraz Ośrodkowi Doskonalenia Nauczycieli
- 🇵🇱 Ośrodkowi Rozwoju Polskiej Edukacji za Granicą
- 🇵🇱 Fundacji „Oświata Polska za Granicą”
- 🇵🇱 Cieszyńskiemu Ośrodkowi Kultury „Dom Narodowy” w Cieszynie
- 🇵🇱 organizacji „Całe Czecho Czytają Dzieciom”
- 🇵🇱 Wojewódzkim Ośrodkom Metodycznym w Bielsku-Białej i w Rybniku
- 🇵🇱 Uniwersytetom w: Ostrawie, Olomuńcu, Libercu, Katowicach, Cieszynie, Krakowie
- 🇵🇱 Zaprzyjrzanym placówkom oświatowym w Polsce, m.in. w Cieszynie, Skoczowie, Kluczaku i Krakowie oraz Kawiarience Literackiej chorzowskiej „Stowaka”
- 🇵🇱 Mediom regionalnym



Pozytywna konferencja, czyli EDUdialog

Centrum Pedagogiczne dla Polskiego Szkolnictwa Narodowościowego wraz z partnerem, Cieszyńskim Ośrodkiem Kultury „Dom Narodowy”, zapraszają na wyjątkowe wydarzenie edukacyjne, Międzynarodową Czesko-Polską Konferencję EDUdialog, w czwartek 20 marca 2025 o godz. 13.00 w Ośrodku Kultury „Strzelnica” w Czeskim Cieszynie.

D o Czeskiego Cieszyzna i Cieszyzna zaprosiliśmy niezwykle pozytywnie zakręconych ludzi, ekspertów w swoich dziedzinach. Podzieli się z uczestnikami swoją wiedzą i przemyśleniami na temat wartości, postaw, umiejętności i narzędzi niezbędnych w twórczej edukacji – mówi dyrektorka Marta Kmeť.

EDUdialog jest prezentem dla wszystkich nauczycieli. W świecie, w którym rozpowszechnia się hejt, dezinformacja czy pseudonaukowa teoria spiskowa, potrzebna jest radość, optymizm, empatia i pozytywne myślenie. Tego na konferencji nie zabraknie.

W piątek 21 marca EDUdialog będzie kontynuowany w postaci szerokiego wachlarza spotkań, warsztatów i lekcji otwartych dla dyrektorów, nauczycieli i uczniów szkół z obu stron granicy. Obserwujcie na: www.pctesin.cz/edudialog/

Kto wystąpi na konferencji i warsztatach?

prof. Jan Miodek



Emerytowany profesor zwyczajny Uniwersytetu Wrocławskiego, dyrektor Instytutu Filologii Polskiej w latach 1989-2016, doktor honoris causa Wileńskiego Uniwersytetu Pedagogicznego, Uniwersytetu Opolskiego i Uniwersytetu Rzeszowskiego, członek Rady Języka Polskiego od samego początku jej istnienia (1996), znany z telewizyjnych programów „Ojczyzna polszczyzna”, „Polska z Miodkiem” i „Słownik polsko@polski”.

○ **Motto: „Język to elastyczna stabilność”, Bohuslav Havránek**

Śławomir Prusakowski

Od 2003 roku pracuje jako edukator w różnych obszarach rozwoju ludzi. W Szkole Wyższej Psychologii Społecznej pokazuje studentom psychologii, jak budować relacje w sposób satysfakcjonujący dla klienta. U osób zajmujących się biznesem rozwija kompetencje miękkie, czyli oparte na wiedzy psychologicznej i dostosowane do potrzeb kadry menedżerskiej i zespołów specjalistów.



Marek Kaczmarzyk

Szkoli też nauczycieli polonijnych, wierząc, że tylko dobra jakość edukacji pomoże utrzymać tożsamość Polaków za granicą.

○ **Motto: „Bliskość relacji tworzy sens”**

Marcin Michalik



Nauczyciel dyplomowany języka polskiego, absolwent Uniwersytetu Rzeszowskiego, terapeuta pedagogiczny, logopeda, trener szybkiego czytania. Pracuje w Zespole Szkół nr 1 w Mielcu na Podkarpaciu. Miłośnik kreatywności i wszelkich zmian w edukacji. Zafascynowany ocenianiem kształtującym, myśleniem wizualnym, neurodydaktyką i nowoczesnymi technologiami. Uczestnik i prelegent wielu projektów edukacyjnych, konferencji i akcji.

○ **Motto: „A niech się ucą, jak chcą”**

Wiesława Mitulska



Wieloletnia nauczycielka edukacji wczesnoszkolnej w Szkole Podstawowej im. gen. J. H. Dąbrowskiego w Słupi Wielkiej, terapeutka pedagogiczna, edukatorka, mentorka i trenerka nauczycieli, autorka artykułów, materiałów edukacyjnych, kursów i webinarów. Pracowała z dziećmi bez ocen, podręczników i ćwiczeń według autorskiego programu „Ruch, zabawa, nauka”. Jest ambasadorką ruchu Wiosna Edukacji i konsultantką Fundacji Plan Daltona.

○ **Motto: „Ruch jest drzwiami do uczenia się”, Paul Dennison**



w Hradcu Kralowej i w Ujściu nad Łabą. Jest autorem wielu książek.

○ **Motto: „Szkola powinna być warsztatem człowieczeństwa, a nie katownią ducha”**

Stanislav Štěpáník



wowej. Jest trenerką metody Hejnego i współautorką podręczników w duchu metody Hejnego dla szkół podstawowych i średnich.

○ **Motto: „Prawdziwa zmiana zaczyna się od nas samych”**

Julia Losekoot-Szymańska



Absolwent Wydziału Pedagogiki Uniwersytetu Karola w Pradze, na którym ukończył również studia doktoranckie. Tytuł doktora habilitowanego zdobył w 2021 roku. Obecnie pracuje na Wydziale Pedagogicznym Uniwersytetu Palackiego w Olomuncu oraz na Wydziale Humanistycznym Uniwersytetu Tomáša Bati w Zlinie. Interesuje się głównie dydaktyką języka czeskiego. Jest autorem szeregu tekstów specjalistycznych.

○ **Motto: „Przedziwny nauczyciel opowiada. Dobry nauczyciel wyjaśnia. Znakomity nauczyciel pokazuje. Najlepszy nauczyciel inspiruje”, Charles F. Browne**

Miroslav Slovák



Twórca Pracowni Dydaktycznej na Uniwersytecie Technicznym w Liберку, która unowocześnia środowisko edukacyjne i kształci przyszłych nauczycieli. Pomaga szkołom wprowadzać innowacje oraz rozwijać ich potencjał.

○ **Motto: „Szkola to dla mnie rzeka, której nurt płynie do przodu, a uczenie się w niej wioślowania naprawdę mnie pasjonuje”**

Anna Kuřík-Sukniak



Dyrektor Szkoły Podstawowej i Przedszkola w Ludgerzowicach, wcześniej wicedyrektor i nauczyciel, finalistka konkursu Dyrektor Roku 2019. W 2017 roku otrzymał tytuł Wybitnej Osobistości Pedagogicznej Województwa Morawsko-Śląskiego, a w 2021 roku srebrny medal Ministerstwa Szkolnictwa, Młodzieży i Sportu. Jest liderem grupy ds. umiejętności matematycznych MAS-Hlučínsko i doświadczonym menedżerem projektów edukacyjnych. Zajmuje się wdrażaniem technologii cyfrowych w procesie nauczania.

○ **Motto: „Trzeba biec tak szybko, jak się potrafi, żeby zostać w tym samym miejscu. Jeżeli chce się znaleźć w innym miejscu, trzeba biec co najmniej dwa razy szybciej”, Lewis Carol**

Opr. (sch)



Krzysztof Łęcki

Republika bananowa

B ananowa republika kojarzy się zwykle – i nie przypadkiem, rzecz jasna – z tropikami. Określenie to wszak pochodzi od plantacji „jadalnych owoców tropikalnych”. Proste? Proste. Tyle że – na marginesie – nie zawsze proste skojarzenia się sprawdza.

I tak na Wyspach Kanaryjskich kanarków nie uświadczysz – ich nazwa wzięła się od łacińskiego słowa „canis” (pies), a pretekstem do jej nadania były szalejące niedgdy na tych wyspach stada dzikich psów. Ale wróćmy do naszych bananów, które dały nazwę republice: bananowej. Wikipedia podaje – jako przykład takiego państwowopodobnego tworu trzy ilustracje – Honduras, Nikaragua i Panama. Nie szło tylko o to, że akurat tam rosły banany. Wreszcie nie tylko o ten „jadalny owoc tropikalny” chodziło, importowano z takich republik również inne owoce ziemi – na przykład kawę. Bardziej znaczące w nazwie „republika bananowa” miało być to, że wpływ na ich politykę, a nawet w jakimś sensie status państwowy, miały amerykańskie korporacje – takie jak United Fruit Company. Bananowa republika, które to określenie dość szybko weszło do słownika potocznej politologii, oznacza państwo niepoważne, słabe, zależne od widzimisię (i interesów, nie zapominać o interesach) jakiegos Wielkiego Brata, czyli państwa poważnego,

które w rzeczywistości pociąga za sznurki marionetkowych reżimów i dyktatur. Inną cechą bananowej republiki, obszaru zwykle raczej niewielkiego i nieznaczącego na politycznej szachownicy świata, jest to, że rządzi w niej goła przemoc. Oczywiście, jakaś jest tam konstytucja, są jakieś tam prawa, ale... No cóż, w ostatecznej instancji – rządzi niekrepowana normami prawnymi przemoc. W bananowej republice łatwo dopisać – jak w „Folwarku zwierzęcym” George’a Orwella – do zapisu przykazania „wszyscy są równi”, to, że „niektórzy są równiejsi”. I jak to dopiszę, to co mi pan zrobisz? Może to wszak tylko „poszerzona interpretacja” folwarcznego przykazania? Co, że niby „Clara non sunt interpretanda” – co się tłumaczy „to co jest jasne, nie podlega interpretacji”. No tak, tylko jeszcze ktoś musi ustalić, co jest jasne. I uciszyć nie tylko o ten „jadalny owoc tropikalny” chodziło, importowano z takich republik również inne owoce ziemi – na przykład kawę. Bardziej znaczące w nazwie „republika bananowa” miało być to, że wpływ na ich politykę, a nawet w jakimś sensie status państwowy, miały amerykańskie korporacje – takie jak United Fruit Company. Bananowa republika, które to określenie dość szybko weszło do słownika potocznej politologii, oznacza państwo niepoważne, słabe, zależne od widzimisię (i interesów, nie zapominać o interesach) jakiegos Wielkiego Brata, czyli państwa poważnego,

Otóż, jeśli dobrze pamiętam, z określeniem „republika bananowa” pierwszy raz spotkałem się pół wieku temu w reportażu Ryszarda

Kapuścińskiego. Nie pomnę już, czy chodziło o tekst zatytułowany „Dlaczego zginął Karl von Sprei?”, czy o zmienioną/uzupełnioną jego wersję pod tytułem „Śmierć ambasadora”, zamieszczoną parę lat później w zbiorze „Chrystus z karabinem na ramieniu”. Teraz mam przed oczyma wydanie tej ostatniej pozycji z roku 2007. Kapuściński rozpoczyna od przedstawienia porwania zachodnioniemieckiego ambasadora w Gwatemali. Kończy na dokonanych na dyplomacie morderstwie. To niewątpliwie tragiczne zdarzenie jest jednak dla Kapuścińskiego tylko pretekstem do przedstawienia dramatycznych dziejów Gwatemali, powstałego w XIX wieku środkowoamerykańskiego państewka. Chciałem napisać, że Kapuściński przedstawił je w telegraficznym skrócie, ale zawieszona nad klawiaturą ręka mi zaдрżała. Wszak bananowe republiki tak naprawdę nie mają historii, w sensie politycznej historii rzecz jasna. Kontrejdans następujących po sobie politycznych przewrotów pisze obrotową historię Gwatemali, w której co jakiś czas jeden reżim zastępuje inny, jedną dyktaturę – druga. A gdy jakiś piach wpadnie w tryby tej miarowo pracującej maszyny, to „Wielki Brat” – mniej czy bardziej dyskretnie – interweniuje. Bezpośrednio, albo pośrednio – to naprawdę dla decydentów obojętne, ważne to, by skutecznie. A w przypadku opisywanej przez Kapuścińskiego Gwatemali – za-

wsze skutecznie. Tylko cierpienia i wszechobecny wyszysk ludu (już chciałem napisać – obywateli, ale znów ręka mi zaдрżała), a także nieprawdopodobna wręcz korupcja pozostają bez zmian. Zwykle nawet bez kosmetycznych zmian.

III Niemniej pozory w bananowych republikach są w jakiś perwersyjny sposób ważne. Zapewnia je wspomniana przez Kapuścińskiego „zasada odwróconych pojęć”. U Orwella – Ministerstwo Miłości zajmujące się torturowaniem, Ministerstwo Prawdy – zakłamywaniem rzeczywistości. I tak w Gwatemali pewien pułkownik (niech imię jego będzie zapomniane) stworzył Partido Institucional Democrático i zasłaniając się tak dobrze brzmiącą w uszach zachodnich mediów nazwą, zbudował system totalnej dyktatury. Partia oligarchów miała tam nazwę Partido Revolucionario (im bardziej reakcyjna partia, tym bardziej rewolucyjna nazwa). Tak – słowa w bananowych republikach zakłamują rzeczywistość, ale brzmiać nieźle. Niekiedy tylko coś się wypisnie – „Przesłałem panu 25 ochotników do pracy przy budowie drogi. Proszę o zwrot powrozów”. No tak, trudno sobie wyobrazić tam ochotników bez powrozów.

IV Ba, niekiedy nawet w bananowych dyktaturach zdarzają się przykre dla reżimu niespodzianki. Żeby zado-

wolić Departament Stanu, a przynajmniej jego liberalną część – postanowiono przeprowadzić kiedyś w Gwatemali wybory prezydenckie. Dyktatura wojskowa miała w tym kraju „charakter trwały i totalny”, więc – zdawało się – nie ma niebezpieczeństwa – dobra, niech więc będzie prezydentem pułkownik nie z politycznego przewrotu, ale z „demokratycznego” wyboru. No cóż, ów pułkownik wybory jednak przegrał... I co? I nic się nie zmieniło, fundamenty reżimu pozostały nie naruszone. A konstytucja? Zawsze wprowadzić można stan wyjątkowy. „Zgodnie z konstytucją Gwatemali, której przestrzega się tylko wtedy, kiedy jest to wojsku wygodne, stan wyjątkowy oznacza przejęcie całej władzy przez armię. I więcej: działają armii nie ogranicza wtedy żadne prawo (...) Jest to swoisty rodzaj przewrotu wojskowego przy zachowaniu pozorów legalizmu”.

V W innym reportażu ze zbioru „Chrystus z karabinem na ramieniu” Kapuściński dywaguje na temat upadku dyktatury: „Do ostatnich swoich chwil wyglądała jak monolit. Dyktatura nigdy nie upada stopniowo i po trochu, tylko zawsze momentalnie i całkowicie. Do końca wydaje się silna i dlatego nie można przewidzieć tego dnia, w którym przestanie istnieć.

VI No cóż... ▲

Z REDAKCYJNEJ POCZTY

Kołodowanie w szczególnym miejscu

23 stycznia spotkanie czwartkowe członków i sympatyków Klubu Polonus odbyło się w nietypowym, miejscu, bo nie w salce klubowej, lecz w bazylice Wniebowzięcia Marii Panny w Starym Brnie. Bazylika mniejsza, obok bazyliki pw. świętych Piotra i Pawła, czyli tzw. Piotrowa, jest ważnym polskim śladem w stolicy Moraw Południowych i ma dla tutejszych Polaków szczególne znaczenie. Fundatorką i założycielką nie tylko bazyliki, ale też pobliskiego klasztoru cysterek była pochodząca z Piastów polska królowa Elżbieta Ryksa, urodzona w Poznaniu jako córka króla Przemysława II Wielkopolskiego i Rychenzy Szwedzkiej, która właśnie w Brnie przeżyła najwężniejszą część swojego życia i bardzo zasłużyła się w jego rozwoju. Na posadzce nawy głównej bazyliki widnieje litera E z koroną, oznaczająca miejsce pochówku królowej. Warto wspomnieć, że Brno i Poznań są miastami partnerskimi.

Dobrze się składa, że w bazylice aktualnie pełnią posługę duchowni z Polski. Właśnie dzięki uprzejmości polskiego przeora klasztoru augustynów, księdza Wita Marcinka oraz brata Tomasza Machaja, Polonusi zebraли się koło stajenki na wspólnym kołodowaniu. Na tę potrzebę przygotowali wcześniej specjalne śpiewniki. W atmosferze cichego kościoła, po wieczornym nabożeństwie, przy nastrojonym oświetleniu szopki zabrzmiły najpiękniejsze polskie koledy. Pomimo panującego chłodu w bazylice, klubowicze wspólnie zaśpiewali wszystkich 15 koledz z przygotowanego śpiewnika.



● Spotkania w takim miejscu nabierają szczególnego znaczenia. Fot. ARC

szych drukowanych dzieł Mikolaja Kopernika „O obrotach sfer niebieskich”. W przyległym muzeum natomiast znajdują się cenne przedmioty z czasów założenia klasztoru cysterek przez królową Elżbietę w

1323 roku, jak np. skarbiec. Natomiast augustianie wprowadzili się do klasztoru dopiero po zniesieniu opactwa cysterek na mocy dekretu cesarza Józefa II. Z tego okresu pochodzą na przykład obrazy ba-

rokowe, wśród nich obraz Rubensa przedstawiający św. Augustyna. To miejsce na pewno będzie punktem programu następnego wydarzenia Klubu Polonus w Brnie.

Danuta Koné-Król



Muzyczne NAI. Hanna Banaszak

Niedziela 2 lutego, godz. 15.10



PIĄTEK 31 STYCZNIA

6.00 Panorama **6.35** Zakochaj się w Polsce. Wisła i Szczyrk **7.00** Makłowicz w podróży. Podróż 2. Ekwador **7.30** Pytanie na śniadanie **11.10** Informacje kulturalne **11.30** Wszystko przed nami (s.) **12.00** Gość poranka **12.25** M jak miłość (s.) **14.05** Polonia 24 Tygodnik **14.45** Bajki naszych rodziców. Olimpiada Bolka i Lolka **14.55** Jeź Kleofas. Zastępca **15.05** Baśnie i bajki polskie. Paweł i Gawel **15.30** Program informacyjny **16.00** Pielgrzymi **17.00** Teleexpress **18.15** Stacja innowacja **18.30** Calkiem niezła historia. Wariaci od pierzastych **18.45** Panorama **19.10** Olą Polonia **19.30** Program informacyjny, sport, pogoda **20.25** Na dobre i na złe (s.) **21.20** Na sygnale (s.) **22.10** Tygrysy Europy **23.10** Panorama **23.45** Gra słów. Krzyżówka (teleturniej).

SOBOTA 1 LUTEGO

6.00 Panorama **6.40** Studio w kontakcie **7.30** Pytanie na śniadanie **11.30** Dobre strony. Małgorzata Szumowska i Krzysztof Zalewski **11.45** Wowl. Skorpion (s.) **12.55** Jak to się mówi, czyli Kasia u Bralczyka **13.25** Na dobre i na złe (s.) **14.25** Do śmiechu! (22) **15.25** Okrasa lamie przepisy. Kuchnia polska **16.00** Kulturalni PL **17.00** Teleexpress **17.20** M jak miłość (s.) **18.10** Szansa na sukces. Opole 2024 2. Andrzej Sobczak **19.10** Kabaretowe Naj. Legenda kabaretu - Joanna Kołaczkowska **19.30** Program informacyjny, sport, pogoda **20.20** Ranczo 5 (s.) **22.10** Lady Pank na dobry wieczór **23.05** Lecę za miłością. Neapol pełen pasji (mag.) **23.40** Laszkowik & Malicki (s.).

NIEDZIELA 2 LUTEGO

6.00 Panorama **6.40** Z gwiazdą przez świat. Natalia Niemen (5) **7.30** Pytanie na śniadanie **10.40** Koncert jubileuszowy Europejskiej Unii Wspólnot Polonijnych **11.05** Fajna Polska zimą. Łódź **11.55** Między ziemią a niebem **12.00** Aniol Pański **12.15** Między ziemią a niebem **12.50** Słowo na niedzielę. O radości i smutku **13.00** Transmisja mszy świętej z konkatedry pw. św. Aleksandra w Suwałkach **14.20** Doktor Ewa. Pożegnania (s.) **15.10** Muzyczne NAI. Hanna Banaszak **15.50** Makłowicz w podróży. Podróż 2. Ekwador **16.25** Lecę za miłością. Amour - moja miłość... **17.00** Teleexpress **17.20** M jak miłość (s.) **18.15** Do śmiechu! **19.10** Muzyka w sieci **19.30** Program informacyjny, sport, pogoda **20.20** Stulecie Winnych 2 **21.15** Porady na zdrady **23.00** Koncert Artura Rojka.

PONIEDZIAŁEK 3 LUTEGO

6.00 Panorama **6.35** Duchowym szlakiem **7.00** Na tropie przypraw. Pikantnie i słodko. Tymianek **7.30** Pytanie na śniadanie **11.10** Olą Polonia **11.30** Barwy szczęścia (s.) **12.00** Gość poranka **12.25** Stulecie Winnych 2 (s.) **13.20** Kiedyś to było... **13.55** Polacy świata. Marcella Sembrich **14.05** Kulturalni PL **15.05** Cześć, czy mogę Cię zjeść?. Produkty przetermino-

wane **15.15** Kocie kalamburki **15.30** Program informacyjny **16.00** Korona królów. Jagiellonowie (s.) **16.30** Barwy szczęścia (s.) **17.00** Teleexpress **17.20** Gra słów. Krzyżówka (teleturniej) **17.50** Teleexpress Extra **18.15** Słownik polsko@polski (talk-show prof. Jana Miodka) **18.45** Panorama **19.00** Polacy świata. August Zamoyski **19.10** Wynałazki na medal **19.30** Program informacyjny **20.25** Polskie drogi. W obronie własnej (s.) **22.15** Magazyn Ekspresu Reporterów **23.10** Panorama **23.45** Gra słów. Krzyżówka (teleturniej).

WTOREK 4 LUTEGO

6.00 Panorama **6.35** Pożyteczni.pl **7.00** Kuchenne recepty. **7.30** Pytanie na śniadanie **11.10** Wynałazki na medal **11.30** Barwy szczęścia (s.) **12.00** Gość poranka **12.25** Ranczo 5 (s.) **14.15** Tygodnik kulturalny **15.00** Zagadki zwierzozgromadki. Zimorodki **15.10** Zwierzaki Czytaki. Aukcja **15.30** Program informacyjny **16.00** Korona królów. Jagiellonowie (s.) **16.30** Barwy szczęścia (s.) **17.00** Teleexpress **17.20** Gra słów. Krzyżówka (teleturniej) **17.50** Teleexpress Extra **18.10** Przegląd tygodnia **18.45** Panorama **19.10** Wschód **19.30** Program informacyjny, sport, pogoda **20.25** Ojciec Mateusz 29 (s.) **22.15** Gorzkie zwycięstwo... **23.00** Piosenka przez historię. Historia według Jacka - Jalta **23.10** Panorama **23.45** Gra słów. Krzyżówka (teleturniej).

ŚRODA 5 LUTEGO

6.00 Panorama **6.35** Przyrodnik na tropie. Gatunki synantropijne **7.00** Okrasa lamie przepisy. Kuchnia polska **7.30** Pytanie na śniadanie **11.10** Wschód **11.30** Barwy szczęścia (s.) **12.00** Gość poranka **12.25** Ojciec Mateusz 29 (s.) **14.05** Gorzkie zwycięstwo... **14.50** Piosenką przez historię. Historia według Jacka - Jalta **15.05** Animowanki. Rodzina Treflików 3 **15.15** Rodzina Treflików 3 **15.30** Program informacyjny **16.00** Korona królów. Jagiellonowie (s.) **16.30** Barwy szczęścia (s.) **17.00** Teleexpress **17.20** Gra słów. Krzyżówka (teleturniej) **17.50** Teleexpress Extra **18.15** Mody polskie. Trómiasto **18.45** Panorama **19.10** Hello Polonia **19.30** Program informacyjny, pogoda, sport **20.25** O mnie się nie martw 8 **22.15** Studio w kontakcie **23.10** Panorama **23.45** Gra słów. Krzyżówka (teleturniej).

CZWARTEK 6 LUTEGO

6.00 Panorama **6.35** Słownik polsko@polski (talk-show prof. Jana Miodka) **7.00** Jedzenie ma znaczenie **7.30** Pytanie na śniadanie **11.10** Hello Polonia **11.30** Barwy szczęścia (s.) **12.00** Gość poranka **12.25** O mnie się nie martw 8 (s.) **14.05** Studio w kontakcie **14.50** Nad Niemnem. Za wschodnią granicą **15.05** Bajki naszych rodziców. Maurycy i Hawranek. Pułapka **15.15** Forte Jonatana Koota **15.30** Program informacyjny **16.00** Słownik polsko@polski (talk-show prof. Jana Miodka) **16.30** Barwy szczęścia (s.) **17.00** Teleexpress **17.20** Gra słów. Krzyżówka (teleturniej) **17.50** Teleexpress Extra **18.15** Wypełnić pustkę **18.45** Panorama **19.10** Informacje kulturalne **19.30** Program informacyjny, sport, pogoda **20.25** Paradoxs (s.) **22.15** Polonia 24 Tygodnik **22.50** Wieczory Humoru i Satyry - Lidzbark **23.10** Panorama **23.45** Gra słów. Krzyżówka (teleturniej).

Polskie szkoły wyróżnione

„Vilnius yra mokykla” (pol. Wilno jest szkołą) jest platformą internetową, na której znaleźć można pomysły na lekcje przeprowadzane w przestrzeni stolicy. 18 stycznia platforma vilniusramokykla.lt obchodziła swoje drugie urodziny. Wyróżniono najaktywniejsze szkoły, nie zabrakło w gronie laureatów również polskich placówek w stolicy Litwy.

– Pomagamy wileńskim uczniom zdobyć jak najbardziej wszechstronne i najciekawsze wykształcenie, które dotrze do ich serc i umysłów. Projekt „Wilno jest szkołą” kształci nowe, silniejsze pokolenie, a łącząc siły, tworzymy naprawdę lepszą edukację w Wilnie. Wszyscy jesteśmy odpowiedzialni za dobrą edukację” – powiedział wicemer Wilna Vytautas Mitalas, wręczając dyplomy gratulacyjne podpisane przez mera miasta. Wraz z podziękowaniami mera miasta najaktywniejsze szkoły otrzymały w nagrodę symboliczne tablice oraz komplety pułów dla uczniów.



● Pomagamy wileńskim uczniom zdobyć jak najbardziej wszechstronne wykształcenie – mówi wicemer Wilna Vytautas Mitalas. Fot. edu.vilnius.lt

Wśród najaktywniejszych szkół nie zabrakło również placówek z polskim językiem nauczania. Nagrody powędrowały do Szkoły Podstawowej w Kolonii Wileńskiej oraz Gimnazjum im. Józefa Ignacego Kraszewskiego w Wilnie. – Stołeczny samorząd oraz EduVilnius przed dwoma laty zainicjowali projekt polegający na tym, że przestrzeń Wilna zostały wykorzystane do celów edukacyjnych, inaczej mówiąc, Wilno stało się szkołą. Biorąc udział w wycieczkach historycznych czy literackich uczniowie mają możliwość poznawania historii bądź literatury, choć nie tylko. Dzięki współpracy z partnerami projektu, np. z Muzeum Techniki i Energetyki, mogą zgłębiać również przedmioty ścisłe, fizykę czy matematykę. Inni partnerzy projektu pomagają młodszym dzieciom poznać zasady ruchu drogowego, nauczyć się bezpiec-

INFORMATOR

CO NA ANTENIE

POLSKIE WIADOMOŚCI: ČT1 SM, niedziela, wiadomości regionalne od godz. 6.00; powtórka na antenie ČT2, niedziela od godz. 19.30. **POLSKIE AUDYCJE:** po-pt. godz. 19.05 Ostrawa 107,3 MHz i Trzyniec 105,3 MHz. **RADIO KATOWICE:** „U Polaków za Olzą” – niedz. godz. 13.05 na 103 FM. Archiwum audycji: radio.katowice.pl/Zaolzie.

CO W TERENIE

BŁĘDOWICE – Klub Kobiet zaprasza na spotkanie towarzyskie 5. 2. o godz. 15.00 do Domu PZKO. W programie legendy polskie. **KARWINA-FRYSZTAT** – Zapraszamy na wernisaż wystawy „Zaurocznienie przyrodą. Ilona Fryda z pociechami” – w czwartek 6 lutego o godz. 16.30 do biblioteki na rynku w Karwinie-Frysztacie. **ORŁOWA-PORĘBA** – MK PZKO z przyczyn obiektywnych niestety zmuszone jest do odwołania balu planowanego na 1 lutego. Przepszamy i dziękujemy za zrozumienie. **PTM** – Zapraszamy na kolejne spotkanie członków i sympatyków PTM 6 lutego o godz. 16.30 w restauracji „U Jurčika”, ul. Rozwójowa 2 w Czeskim Cieszynie. Jak było w Wietnamie, opowiedzą Jan i Barbara Karczmarczykwie. **PTTS „BŚ”** – Zapraszamy 1 lutego na ponadplanową wycieczkę na Jaworowy. Dojazd na start – przystanek autobusowy Tyra-Piła: pociągami z Karwiny o 8.01, z Cz. Cieszyňa o 8.18, z Nawšia o 8.18 do Trzyńca (Piły dworzec), stąd autobusem do Piły o 8.45. Autobusem z Karwiny o 8.02 do Trzyńca (dworzec autobusowy), stąd autobusem do Piły o 8.50. Prowadzi Marta Fierla, tel. 773 759 997. **▲** zaprasza 4 lutego na wycieczkę ze Stanisławic do Cierlicka. Na trasie znalazły się Kościelec oraz zbiornik cierlicki – około 11 km. Z przystanku Stanisławice-Szkoła wychodzimy o godz. 10.00. Prowadzi Marian Soddawiczny, tel. 736 149 297. Dojazd autobusami: z Czeskiego Cieszyňa (w kierunku na Hawierzów) o 9.45, przyjazd do Stanisławic-Szkoła o 9.59. Z Hawierzowa-Střed o 9.35, z przystanku Hawierzów-Těšínská o 9.40, z Cierlicka o 9.47, przyjazd do Stanisławic o 9.55. **STANISŁOWICE** – Zapraszamy na bal MK PZKO, który odbędzie się w piątek 7 lutego w Domu Polskim Żwirki i Wigury na Kościelcu. Organizatorzy zapraszają na wspaniałą zabawę, którą muzycznie ogarnie DJ Bartnicki oraz wysmienitą kuchnię domową. W cenie biletu (500 koron) są kolacja, przekąska, lemoniada oraz los do loterii. Początek balu jest o godz. 19.30. Bilety można zamówić pod nr. tel. 739 038 349. **WĘDRYNIA** – Zarząd Klubu Seniora zaprasza swoich członków na spotkanie, które odbędzie się we wtorek 4 lutego o godz. 15.00 w „Czytelni”.

WYSTAWY

CZ. CIESZYN, ZARZĄD GŁÓWNY PZKO, ul. Strzelnicza 28, galeria w holu na parterze: wystawa pt. „Ofiarne życie Anny Ruckiej (1903-1944)”. Czynna w godzinach otwarcia budynku. **CZ. CIESZYN, KONGRES POLAKÓW, ul. Grabińska 458/33:** trzy

wystawy: „Jan Górniak (1885-1940), właściciel cegielni i filantrop”, „Piotr Kornuta (1880-1945), działacz robotniczy i burmistrz Trzyńca” oraz „Życie i twórczość Gustawa Przeczka (1913-1974)”. Czynne od wtorku do piątku w godz. 8.00-15.00. **CZ. CIESZYN, KLUB „DZIUPŁA”, ul. Strzelnicza 209/28:** do 31.1. wystawa Romana Dziła pt. „Muzyczne fotografie”.



Smaczny Catering
na imieniny, urodziny, jubileusze i spotkania rodzinne

WWW.CATERINGCIESZYN.PL +48 537 357 077

PSP IM. ST. HADYNY W BYSTRZYCY zatrudni od zaraz sprzątaczkę w wymiarze etatu 0,95. Informacje pod nr. tel. 739 277 392. GL-061

NEKROLOGI

Największa miłość na świecie gaśnie, gdy serce matki na zawsze zaśnie.
W smutku pogrzeżeni zawiadamiamy, że dnia 22 stycznia 2025 zmarła w wieku 85 lat nasza Kochana Mamusia, Babcia, Prababcia, Teściowa, Kuzynka, Ciocia i Szwagierka
śp. HALINA LYSKOWA
z domu Jaś, z Czeskiego Cieszyňa
O chwilę wspomnień proszą synowie z rodzinami. GL-063

Kiedy odejdziemy, ważne będą tylko ślady miłości, które pozostawimy.
W głębokim smutku pogrzeżeni zawiadamiamy, że dnia 29 stycznia 2025 zmarła w wieku 87 lat nasza Kochana Mamusia, Teściowa, Babcia, Prababcia i Ciocia
śp. EWA MENCNEROWA
z domu Bystrzycka, zamieszkała w Trzyńcu-Lyżbicach
Pogrzeb Drogiej Zmarłej odbędzie się w piątek 31 stycznia 2025 o godz. 15.00 z kościoła ewangelickiego w Trzyńcu. W smutku pograżona rodzina. GL-065

Wyrazy głębokiego współczucia pani Halinie Burgott z powodu śmierci
MĘŻA
składają dyrekcja i grono pedagogiczne Polskiego Gimnazjum im. Juliusza Słowackiego w Cz. Cieszynie. GL-066

Wyrazy głębokiego współczucia i żalu koleżance chóralnej Halince Burgott i najbliższej Rodzinie z powodu zgonu Męża
śp. PETRA BURGOTTA
składa Polski Zespół Śpiewaczy „Hutnik”. GL-068

www.ajesucho.cz
e-mail: ajesucho@seznam.cz

TECHNICZNE OSUSZANIE
WYNAJEM OSUSZACZY
OSUSZANIE PO ZALANIU
tel. +420 608 772 213 GL-398

Znajdź nas na YouTube

Dachy – remonty,
dachy płaskie,
kominy
Tel. +48 601 532 642 GL-600

WAŻNE INFORMACJE

- Nowym dostawcą dla prenumeratorów „Głosu” jest od 1 listopada 2023 roku PNS, a.s.
- Bezpłatna linia telefoniczna: 800 400 412 (czynna w dni robocze 7.30-17.00)
- Zamówienia pisemne: První novinová společnost, a.s. Zákaznické centrum, Evropská 888, 664 42 Modřice, e-mail: zakaznickacentrum@pns.cz
- Wszelkie zamówienia, zmiany i reklamacje prosimy kierować pod nr. tel. 800 400 412.

POSTSCRIPTUM

UŚMIECHNIJ SIĘ



WEHIKUŁ CZASU

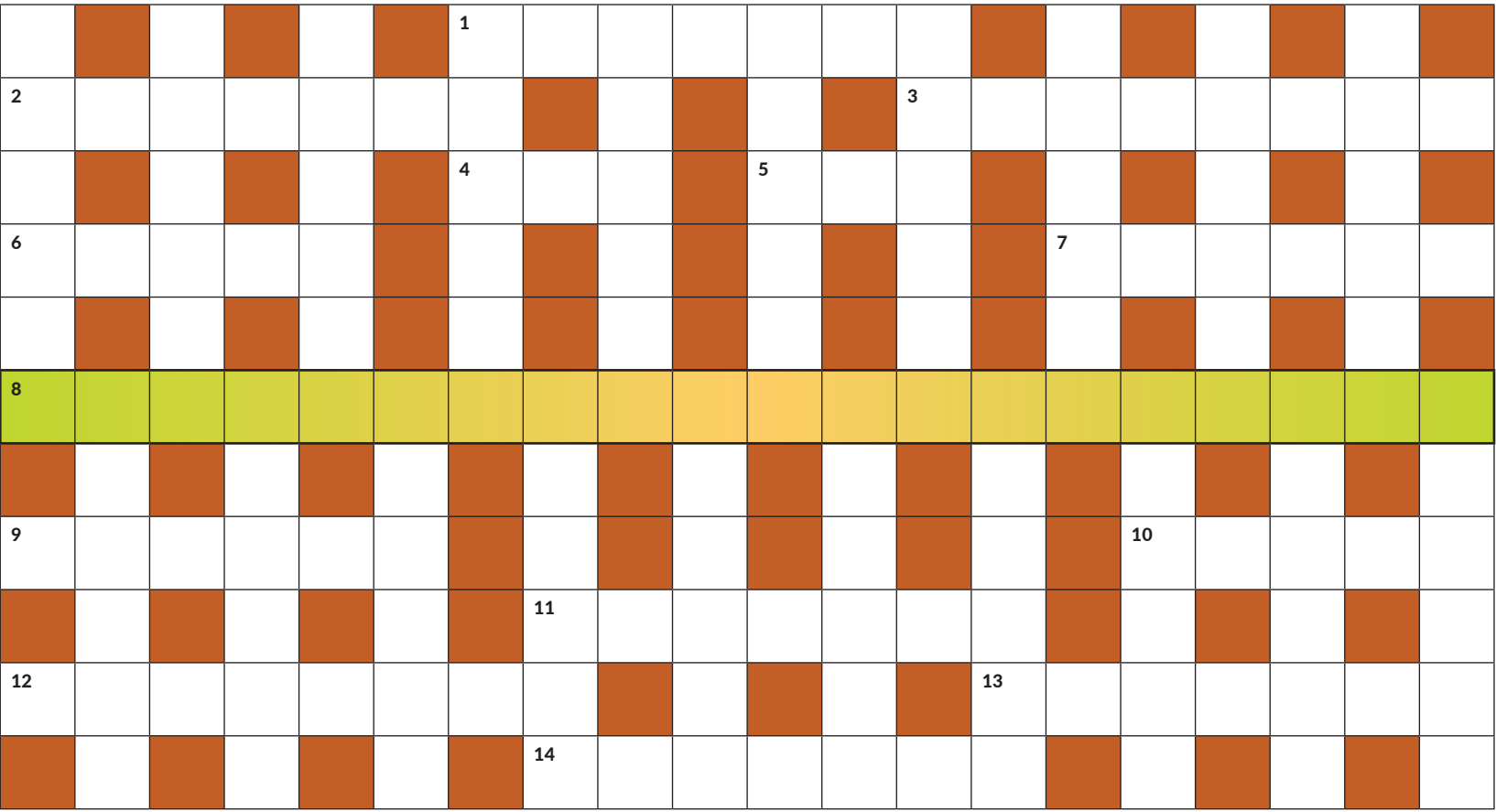
Tak było...



...tak jest

• Dziś zapraszamy na wycieczkę na Baginiec. Archiwalne zdjęcie szkoły z lat 70. pochodzi ze zbiorów Radka Bryola ze skansenu w Rożnowie pod Radhoszczem.
Czekamy na propozycje współczesnego ujęcia. W gazecie zamieścimy pierwsze bądź najlepsze zdjęcie, jakie dostaniemy. Fotografów prosimy wysłać na: dabkowski@glos.live bądź info@glos.live. Serdecznie zapraszamy do współpracy!

LOGOGRYF ŁUKOWY



Wśród autorów poprawnych rozwiązań zostanie rozlosowana nagroda. Rozwiązania prosimy przysyłać na e-mail: info@glos.live. Termin ich nadsyłania upływa w środę 12 lutego 2025 r. Nagrodę z 17 stycznia otrzymuje **Janina Borys z Karwiny**. Autorem dzisiejszej tamigłówki jest Jan Kubiczek.

Rozwiązanie minikwadratu I z 17 stycznia:
PORT, OCZY, RZYM, TYMF
Rozwiązanie minikwadratu II z 17 stycznia:
FAMA, ATOS, MOWA, ASAM
Rozwiązanie logogryfu łukowego z 17 stycznia: SANOK

Rozwiązaniem jest przysłowie polskie...

- POZIOMO:**
- 1. budowla ze skrzydłami napędzanymi siłą wiatru
 - 2. Dionizulcio urzędowo
 - 3. inaczek kopytne, czyli nadrząd ssaków, pochodzących od prakopytnych
 - 4. przeciwieństwo „tak”
 - 5. bieg, kierunek czegoś, np. jakichś działań, czyichś myśli
 - 6. narząd chwytny słonia
 - 7. dawna fałszywa moneta lub syn Józefa i Egipcjanki Asenat
 - 8. **ROZWIĄZANIE DODATKOWE**
 - 9. Igor, założyciel i wokalista zespołu LemON
 - 10. imię Waldorffa lub Stuhra

- 11. słynny wodospad na granicy Kanady i USA
- 12. obraz wykonany farbami wodnymi
- 13. absurd, głupstwo, brednia, bzdet
- 14. ważna umowa międzynarodowa.

PIONOWO:
ADELKA, AGREST, ALYSSA, ATRIUM, BOŁĄDŹ, DEBATA, GITARA, ILORAZ, KUKANG, MAGNAT, NABIAŁ, ODSTĘP, OKTANT, ÓSEMKA, REJENT, RYTUAŁ, UMLAUT, WYNIKI, YERRES, ZUTTER.

Wyrazy trudne lub mniej znane: EFRAIM, TRAKTAT, UNGULATA

Projekt finansowany ze środków Ministerstwa Spraw Zagranicznych w ramach konkursu pn. Polonia i Polacy za granicą 2023 ogłoszonego przez Kancelarię Prezesa Rady Ministrów. Publikacje wyrażają jedynie poglądy autorów i nie mogą być utożsamiane z oficjalnym stanowiskiem Ministerstwa Spraw Zagranicznych RP ani Fundacji „Pomoc Polakom na Wschodzie”



MINISTERSTWO
KULTURY



Ministerstwo
Spraw Zagranicznych



Konsulat Generalny
Rzeczypospolitej Polskiej
w Ostrawie



Fundacja
POMOC POLAKOM
NA WSCHODZIE
im. Jana Olszewskiego



STOWARZYSZENIE
„WSPÓLNOTA POLSKA”



Przy wsparciu finansowym Ministerstwa Kultury RC wydaje Kongres Polaków w RC, ul. Grabińska 33, 737 01 Czeski Cieszyń, IČO: 00535613, w wydawnictwie POL-PRESS, s.r.o. IČO: 26792575 • Adres: Redakcja „Głosu”, ul. Strzelnicza 28, Czeski Cieszyń 737 01 • Redaktor naczelny: Tomasz Wolff, wolff@glos.live • Zastępca redaktora naczelnego, redaktor sportowy: Janusz Bittmar, bittmar@glos.live • Redaktorzy terenowi: Danuta Chlup, danuta.chlup@glos.live • Łukasz Klimaniec, klimaniec@glos.live • Szymon Brandys, brandys@glos.live • Fotoreporter: Norbert Dąbkowski, dabkowski@glos.live • Doradca ds. reklamy: Beata Schönwald, beata.schonwald@glos.live • Projekt makiety: Jacek Utko • Telefony: sekretariat/centrala 558 731 766, e-mail: info@glos.live • www.glos.live • Pismo wychodzi we wtorki i piątki • Dostawę prenumeratorom prowadzi PNS, a.s. Páteřická 1/2773, 193 00 Praha 9-Horní Počernice. Zamówienia pod adresem: První novinová společnost, a.s., Zákaznické centrum, Evropská 888, 664 42 Modřice, e-mail: zakaznickecentrum@pns.cz. Reklamacje tel. 800 400 412 • Kolportaż: PNS, a.s. • Druk: CZECH PRINT CENTER a. s. Na Rovince 876, 720 00 Ostrava-Hrabová • Materiałów niezamówionych redakcja nie zwraca. Zastrzega sobie również prawo ich redagowania i skracania • Numer ewidencyjny Ministerstwa Kultury RC: MK ČR E 588, nr Indeksu 42501, ISSN 2570-8708.



„Głos” należy do Stowarzyszenia Dzienników Mniejszości Narodowych i Etnicznych Europy MIDAS